

Programa școlară a fost aprobată prin Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului
cu nr. 4197 / 27.05.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA ȘCOLARĂ REVIZUITĂ

LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ

clasele I și a II-a

București, 2008

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa reprezintă curriculum-ul de limba maghiară pentru învățământul primar, clasele I-II, componenta fundamentală a parcursului de învățare oferit elevilor în contextul școlarității obligatorii.

Obiectivul central al studiului limbii și literaturii maghiare în învățământul primar este dezvoltarea capacităților de comunicare, orală și scrisă ale copiilor, precum și familiarizarea acestora cu texte literare și nonliterare, semnificative din punctul de vedere al vârstei cuprinse între 6/7 – 8/9 ani. Se urmărește, totodată, formarea și structurarea la elevi a unui ansamblu de atitudine și de motivații care vor încuraja și sprijini ulterior studiul limbii și al literaturii maghiare.

Scopul studierii limbii materne, maghiară în perioada școlarității obligatorii este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultura comunicațională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii etc., să fie sensibil la frumosul din natură și la cel creat de om, să se integreze efectiv în contextul viitorului parcurs școlar, respectiv profesional, să-și utilizeze în mod eficient și creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete în viața de zi cu zi, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare.

Pentru realizarea acestui scop în locul compartimentării disciplinei în trei domenii arbitrar stabilite - citire, lectură și comunicare - se propune un nou model, cel comunicativ-funcțional, adecvat nu numai specificului acestui obiect de studiu, ci și modalităților propriu-zise de structurare la copii a competenței de comunicare.

În mod concret, acest model presupune dezvoltarea integrată a capacităților de receptare și de exprimare orală, respectiv de receptare a mesajului scris (“citirea/lectura”) și de exprimare scrisă.

Programa prezintă o largă paletă de activități de învățare cu ajutorul cărora pot fi realizate obiectivele de referință.

Standardele curriculare sunt prevăzute în așa fel, încât fiecare copil să poată atinge nivelul minim până la sfârșitul perioadei de achiziții fundamentale.

În sensul celor arătate anterior, dominantele prezentului curriculum față de cel folosit până în prezent se prezintă după cum urmează:

| Curriculum anterior | Curriculum actual |
|---|---|
| utilizarea unui model didactic propunând trei domenii ale disciplinei - citirea, lectura și comunicarea - a caror delimitare nu are la baza argumente de ordin științific | recurgerea la modelul comunicativ-funcțional, conform căruia comunicarea este un domeniu complex care înglobează procesele de receptare a mesajului oral și a celui scris (“citirea/lectura”), precum și cele de exprimare orală, respectiv de exprimare scrisă |
| definirea ambiguă a domeniilor disciplinei (citirea - definită în termeni de capacitate; lectura și comunicarea - definite în termeni de conținuturi ale învățării) | definirea domeniilor disciplinei exclusiv în termeni de capacitate: receptarea mesajului oral, receptarea mesajului scris, exprimarea orală și cea scrisă |
| prezentarea deformată a domeniului comunicare, conceput, în principal, în termeni de elemente de gramatică și prea | prezentarea comunicării în calitatea sa de competență fundamentală, acoperind deprinderi de receptare și de exprimare orală, respectiv |

| | |
|--|---|
| putin ca ansamblu de strategii de comunicare propriu-zisa | scrisa |
| acordarea unei ponderi excesive citirii si exprimarii scrise, în defavoarea proceselor proprii exprimarii orale | acordarea unei ponderi accentuate exprimarii orale fata de cea scrisa |
| construirea obiectivelor din punctul de vedere al asimilarii unor “cunostinte” | centrarea obiectivelor pe formarea de capacitati proprii folosirii limbii în contexte concrete de comunicare |
| structurarea programei pe baza unor obiective operationale, excesiv detaliate si dificil de urmarit în activitatea didactica | structurarea programei pe baza unor obiective cadru si de referinta sintetice, în masura sa surprinda - în progresie - ceea ce este esential în activitatea de învățare |
| promovarea unor continuturi directive, obligatorii pentru toti elevii | sugerarea unor continuturi orientative, în masura sa încurajeze creativitatea si libertatea de alegere a copilului |
| lipsa de flexibilitate în ceea ce priveste selectia si organizarea la clasa a continuturilor | flexibilitate în ceea ce priveste adaptarea continuturilor la nivelul de dezvoltare concreta si la interesele copiilor |
| promovarea unei învățari abstracte, teoretice, insuficient racordate la nevoile comunicative propriu-zise ale copilului | conectarea studiului limbii la realitatile comunicarii cotidiene propriu-zise |
| punerea accentului pe memorizare, pe repetare si pe învățarea de reguli, concepte etc., pornind de la un ansamblu nerelevant de activitati de învățare | punerea accentului pe învățarea procedurala, cu alte cuvinte pe structurarea unor strategii si proceduri proprii de rezolvare de probleme, de explorare si de investigare caracteristice activitatii comunicative |
| neacordarea atentiei pentru motivarea elevilor fata de studierea limbii | punerea accentului pe motivarea copiilor pentru comunicare, studiere, investigare |
| neacordarea importantei cuvenite valorii formative a evaluarii performantelor școlare | reconsiderarea evaluarii si a autoevaluarii ca modalitati de ameliorare a propriului progres școlar |

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

1. A szóbeli közlés megértése
2. A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése
3. A szövegolvasás képességének kialakítása és fejlesztése
4. Az írásbeli kifejezőképesség kialakítása és fejlesztése

I. OSZTÁLY

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK

1. A szóbeli közlés megértése

| Részletes követelmények <i>I. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módzatai</i> |
|--|---|
| 1.1 megérteni a szóbeli közlemények jelentéstartalmát | <ul style="list-style-type: none"> - a beszédviselkedés megfigyelése konkrét kommunikációs helyzetben - párbeszéd megfigyelése, megértése, folytatása és kezdeményezése a kommunikáció szabályai szerint, - helyzetgyakorlatok - 2-3 mondatos szövegekbe foglalt eseménymozzanatok felismerése képsorok alapján - a megértést igazoló tevékenységi formákban való részvétel (visszamesélés, dramatizálás, bábjáték, rajz) - a nonverbális eszköztár (gesztusok, mimika, tekintet és testbeszéd) felfedezését, megértését, elsajátítását szolgáló gyakorlatok - az elhangzott szöveg tartalmához nem igazodó verbális és nonverbális elemek felismerése |
| 1.2. felismerni a nyelvtanilag helyes mondatokat, érzékelni az elhangzott mondatokban előforduló nyelvhelyességi hibákat | <ul style="list-style-type: none"> - nyelvtani hibás szerkezetű mondatok javítása (szórend, toldalékolás, egyeztetések: személy, szám, igeidők) |
| 1.3. a mondatokat szavakra bontani, meghatározni a szavak jelentéstartalmát adott mondatban | <ul style="list-style-type: none"> - új szavak alkotása hangok, illetve szótagok kicserélésével - szavak helyettesítése rokon értelmű és ellentétes jelentésű megfelelőikkel - adott mondatban a tartalmilag nem odaillő szó felismerése (a szómagyarázat különböző lehetőségeivel) |
| 1.4. a szavakat szótagokra és a szótagokat hangokra bontani | <ul style="list-style-type: none"> - szavak szótagolása - játékos gyakorlatok a szótagok helyének felismerése különböző szavakban - hangleválasztási gyakorlatok, a hallott hang helyének megállapítása a szavakban - hangösszevonási gyakorlatok - a magánhangzók és mássalhangzók köznyelvi normának megfelelő ejtése |
| 1.5. érdeklődéssel követni a konkrét | <ul style="list-style-type: none"> - szerepjátékok: beszélő-hallgató helyzetjátékok, |

kommunikációs helyzeteket, és aktívan részt venni azokban

csoportjátékok adott témával

2. A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése

| Részletes követelmények <i>I. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módzatai</i> |
|--|--|
| 2.1. helyesen és érthetően beszélni meghatározott beszédhelyzetekben | - személyes élmények elmesélése - szövegalkotási gyakorlatok konkrét Helyzetekben, képek alapján, adott szavakkal - versmondás, dramatizálás, visszamesélés - helyes ejtési gyakorlatok: (beszédlézési, hangejtési, artikulációs, időtartam-, hangszín-, hangerő-, hanglejtés-, beszédritmus- és hangsúlygyakorlatok) |
| 2.2. a beszédhelyzetnek megfelelő mondatokat alkotni | - szavak mondatra fűzése játékos gyakorlatokkal végzése - mondatok szavakra bontása - a mondat jelentéstartalmának megváltoztatása (tömörítés, bővítés) |
| 2.3. az új szavakat integrálni az aktív szókincsbe | - mondatalkotás az új szavakkal - szóalkotási gyakorlatok - játékos gyakorlatok rokon értelmű, ellentétes értelmű szavakkal |
| 2.4. érdeklődéssel részt venni konkrét beszédhelyzetekben | - saját vélemény megfogalmazása a hallgatott és az olvasott szöveggel kapcsolatosan - részvétel szerepjátékokban |

3. A szövegolvasás képességének kialakítása és fejlesztése

| Részletes követelmények <i>I. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módzatai</i> |
|---|--|
| 3.1. elsajátítani az olvasás jelrendszerét, betűket, szótagokat, szavakat, szószerkezeteket olvasni | - hang és betű megfeleltetése - a beszédhangok és azok írásjegyeinek a megismerése (kisbetűk, nagybetűk, írásjelek) - szóképek és tárgyképek megfeleltetése - szótagok, szavak hang- és betűsorának elemzése, a hangok és a betűk helyének pontos jelölése - hangösszevonási gyakorlatok - egytagú, több szótagú szavak és szószerkezetek olvasása előzetes felkészülés után és első látásra (néma és hangos olvasás) |
| 3.2. mondatokat olvasni, jelentésüket megérteni | - az elolvasott mondatok jelentésének értését bizonyító gyakorlatok - kérdés, válasz megfogalmazása - játékos olvasási gyakorlatok: rövid mondatok olvasása |
| 3.3. rövid szöveget olvasni, | - ismert szövegek olvasása egyéni ritmusban |

| | |
|--|---|
| és megérteni | <ul style="list-style-type: none"> - rövid mesék olvasása, visszamesélése kérdések képsor alapján szereplők megnevezése, csoportosítása - versek, prózai szövegek olvasása - versek, prózai szövegek közötti különbségek megfigyelése - helyesejtési normának megfelelő olvasási gyakorlatok |
| 3.4. pozitívan viszonyulni az olvasáshoz | <ul style="list-style-type: none"> - tájékozódás a könyvekben - beszélgetés a könyvről, - könyvtárlátogatás, egyéni könyvtár bemutatása |

4. Az írásbeli kifejezőképesség kialakítása és fejlesztése

| Részletes követelmények | Tanulási tevékenységek |
|---|--|
| <i>I. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | <i>A megvalósítás lehetséges módjai</i> |
| 4.1. betűket alakítani, kapcsolni, szótagokat, szavakat, szó szerkezeteket írni | <ul style="list-style-type: none"> - mozgáskoordinációt és finommozgásokat fejlesztő gyakorlatok - formafelismerő gyakorlatok - a folyamatos kézsúsztatás, valamint a betűíráshoz szükséges mozgáselemek és testhelyzet gyakorlása - írófelületen való tájékozódás - az íráselemek vázolása, írása, kapcsolása - kis- és nagybetűk vázolása, átírása, vonalak közé írása - betűkapcsolás gyakorlása - szótagok, szavak, szó szerkezetek írása - a beszédhangok időtartamának írásban való helyes jelölése |
| 4.2. rövid mondatokat másolni, átírni | <ul style="list-style-type: none"> - a mondatok, szavakra bontása, szóhatárok, mondat határok jelölése, írásjelek használata - szóhalmaz mondattá fűzése - mondat kiegészítés, mondat átalakítás - gyakorlatok a különböző mondatfajták jelölésére, az írásjelek (pont, felkiáltójel, kérdőjel) helyes használata - a mondat tartalma és a mondatvégi írásjelek közötti összefüggés felismerése |
| 4.3. gondos írásképet kialakítani | <ul style="list-style-type: none"> - betűk, szavak kalligrafikus írása (forma, mérettartás) - az írásmunka formai követelményeinek betartását célzó gyakorlatok (sorkihasználás, szóköz betartása, vonalhatárok követése, tetszetős elhelyezés a lapon) - írásminta követése, másolása - nyomtatott írásminta átírása |

| | |
|---------------------------------------|---|
| | - helyesírást, önellenőrzést, önálló hibajavítást fejlesztő gyakorlatok |
| 4.4. pozitívan viszonyulni az íráshoz | - írásmunkák bemutatása, kiállítása, értékelése |

Tanulási tartalmak (I. oszt)

1. Olvasáskészség alakítása

- A könyv: címlap, lap, oldal; tájékozódás a könyvben
- A magyar ábécé kis- és nagybetűi
- Szavak olvasása
- Mondatok olvasása
- A kommunikációs funkció szerinti mondatfajták: kérdő, kijelentő, felkiáltó, felszólító, óhajtó (fogalmi megnevezés nélkül)
- Rövid szövegek olvasása

2. Kommunikációs képesség fejlesztése

2.1 . Szóbeli kommunikáció

- Mindennapi közlés: köszönés, megszólítás, bemutatkozás, kérdés-felelet, párbeszéd, *véleménynyilvánítás
- A beszéd elemei: szöveg, mondat, szó, hang (fogalmi megnevezés, elméleti meghatározás, szabálymegfogalmazás nélkül)
- A szó mint kommunikációs elem
- A mondat. Egyszerű és bővített mondatok (fogalmi megnevezés elméleti meghatározás, szabálymegfogalmazás nélkül).
- Szöveg utánmondása, reprodukálása: gyermekjátékok, mondókák, nyelvtörők, mesék

2.2 Az írott beszéd

Az írástanulás folyamata

- Az előkészítő időszak: betűelemek vázolása, írása
- Betűtanulás: a magyar ábécé kis- és nagybetűinek írása, kapcsolása
- Szavak írása: egytagú és több szótagú szavak írása; szóköz betartása; szavak elválasztása a sorok végén (elméleti meghatározás, szabálymegfogalmazás nélkül)
- Kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó mondatok másolása, átírása és *alkotása
- Az írott munka elhelyezése a lapon (cím, bekezdések)
- Hangok időtartamának helyes jelölése, mondatkezdő nagybetű, személynevekben, állatnevekben, helységnevekben
- Írásjelek helyes használata: pont, kérdőjel, felkiáltójel

Nem használjuk a tanév folyamán az alábbi fogalmi megnevezéseket: rokonértelmű, ellentétes értelmű, azonos alakú szavak, kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó mondat, tulajdonnév .

II. OSZTÁLY

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK

1. A szóbeli közlés megértése

| Részletes követelmények <i>II. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módzatai</i> |
|--|--|
| 1.1. kiemelni az információkat a szóbeli közlésekből, megérteni a verbális és nonverbális kommunikációs jelzéseket | <ul style="list-style-type: none"> - különböző beszédhelyzetek felismerése, aktív részvétel a kommunikációban - beszélgetés az elhangzott szövegről - nonverbális kommunikációs játékok (gesztusok, arckifejezések, tekintet és különböző testmozdulatok jelentésének megértése és alkalmazása) - a hallgatói szerep gyakorlása szerepjátékokkal |
| 1.2. érzékelni a helyes és helytelen mondat struktúrákat az előbeszédben | <ul style="list-style-type: none"> - a kommunikációs célnak/helyzetnek megfelelő mondatok felismerése ének gyakorlása - beszélgetés hallott kijelentések alapján - hibás mondatok javítása (szórend, egyeztetési hibák, hangsúly- és hanglejtéshibák) - hanglejtés- és hangsúlygyakorlatok mondókákkal, nyelvtörőkkel, kiszámolókkal |
| 1.3. érzékelni a szójelentést, értelmezni a szavakat | <ul style="list-style-type: none"> - játékos gyakorlatok rokon értelmű, ellentétes értelmű, több jelentésű szavakkal - játékos szógyűjtés tárgykörös és nyelvi szempontok szerint szórejtvények - ismeretlen szavak jelentésének magyarázata gyermeklexikonok használatával |
| 1.4. érdeklődéssel követni a kommunikációs helyzeteket és aktívan bekapcsolódni a beszélgetésbe | <ul style="list-style-type: none"> - beszélgetéshallgatott szöveg alapján - párbeszéd (tanuló-tanuló, tanuló-tanító) a gyermekhez közel álló témáról - véleménynyilvánítás |

2. A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése

| Részletes követelmények <i>II. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módzatai</i> |
|---|--|
| 2.1. helyesen és érthetően beszélni meghatározott beszédhelyzetekben | <ul style="list-style-type: none"> - helyesejtési gyakorlatok, (beszédlégzés, hangképzés, hangerő, hanglejtés, hangszín, ritmus) - tárgyak, élőlények bemutatása megadott szempontok alapján - képek/képsorok alapján rövid szóbeli szövegalkotási gyakorlatok (állítások megfogalmazása) |

| | |
|--|---|
| | <ul style="list-style-type: none"> - szerepjátékok, dramatizálás, mesék megjelenítése |
| 2.2. kommunikációs célnak/ beszédhelyzetnek megfelelő mondatokat alkotni | <ul style="list-style-type: none"> - mondatalkotás adott szavakkal mondatok bővítése és tömörítése - mondatok átalakítása a kommunikációs szempontok figyelembe vételével (kijelentő mondatok átalakítása kérdő-, felkiáltó-, felszólító-, óhajtó mondatokká) |
| 2.3. az új szavakat integrálni a szókincsbe | <ul style="list-style-type: none"> - didaktikai játékok (rokon értelmű, ellentétes értelmű és több jelentésű szavakkal) - szógyűjtés, -helyettesítés, -kiegészítés, mondatalkotás - önálló mondatalkotás az új szavakkal |
| 2.4. alkalmazkodni a beszédhelyzetekhez | <ul style="list-style-type: none"> - beszélő-hallgató típusú szerepjátékok - beszédhelyzetek teremtése, és ezekben való aktív részvétel - párbeszéd kezdeményezése, folytatása és befejezése különböző személyekkel (helyzetgyakorlatok, improvizáció) |

3. A szövegolvasás képességének kialakítása és fejlesztése

| Részletes követelmények <i>II. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módjai</i> |
|---|--|
| 3.1. érzékelni és érteni a szöveg írott formájának a jelentését | <ul style="list-style-type: none"> - cím, szerző/gyűjtő, szövegtörzs, bekezdések, párbeszéd felismerésének gyakorlása - tájékozódás a könyvben tartalomjegyzék alapján - illusztráció és szöveg közti összefüggés felfedezése |
| 3.2. rövid terjedelmű verses és prózai szöveget folyékonyan, helyesen, kifejezően olvasni | <ul style="list-style-type: none"> - rövid terjedelmű szöveg olvasása első látásra, egyéni ritmusban - kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó mondat hanglejtésének gyakorlása - olvasási gyakorlatok (szerepekre osztott olvasás, láncolvasás, válogató olvasás, bekezdés szerinti olvasás stb.) - ismert szöveg olvasása az írásjeleknek megfelelően - hangos olvasás az olvasási hibák javításával (tanítói javítással, önjavítással) |
| 3.3. felismerni a szöveg tartalmi összetevőit | <ul style="list-style-type: none"> - válaszok/kérdések megfogalmazása az olvasott szöveggel kapcsolatban - kijelentések kiegészítése az olvasott szöveg alapján - az olvasott epikus szöveg (mese) szereplőinek megnevezése, csoportosítása (emberek, állatok, |

| | |
|--|--|
| | <p>mesebeli lények)</p> <ul style="list-style-type: none"> - az események sorrendjének megállapítása (logikai, időrendi) - lírai szövegek értelmezése (hangulat, jelentés megfogalmazása) - illusztráció készítése olvasott szövegrészhez/szöveghez |
| 3.4. pozitívan viszonyulni az olvasáshoz | <ul style="list-style-type: none"> - könyvtárlátogatás, egyéni könyvtár bemutatása, beszélgetés könyvekről, olvasmányokról - illusztrációk készítése az olvasottakhoz |

4. Az írásbeli kifejezőképesség kialakítása és fejlesztése

| Részletes követelmények <i>II. osztály végére a tanulók legyenek képesek:</i> | Tanulási tevékenységek <i>A megvalósítás lehetséges módozatai</i> |
|--|--|
| 4.1. helyesen írni a betűket, szótagokat, szavakat, mondatokat, | <ul style="list-style-type: none"> - kis- és nagybetűk szabályos kapcsolása, egyenletes betűnagyság; szóköz betartása - betűk, szótagok, szavak írása önjavítással, - szótag-, szó-, mondat kiegészítési gyakorlatok - kép-szó típusú társítási gyakorlatok - írásgyakorlatok: (másolás, átírás, tollbamondás, pl. j-ly helyes használata, szóvégi magánhangzók, toldalékok helyes használata, stb.) |
| 4.2. helyesen használni az írásjeleket | <ul style="list-style-type: none"> - mondatvégi írásjelek pótlása - írásjelet tartalmazó mondatok/szövegek másolása, átírása, tollbamondása - 2-3 mondatból álló összefüggő szöveg alkotása és írása |
| 4.3. mondatot/rövid szöveget alkotni kép, képsor, kérdések alapján, illetve az új szavakat mondatba/szövegbe építeni | <ul style="list-style-type: none"> - képek/képsor elemzése - tömondatok bővítése (a bővítmények nyelvtani megnevezése nélkül) - a mondatok egyes szavainak kicserélése a mondanivaló változtatása vagy megmaradása céljával - hiányos mondatok kiegészítése - kérdés és válasz megfogalmazása - rövid szöveg megfogalmazása (üzenet, üdvözlés, meghívó) - rokon- és ellentétes értelmű szavak használata - új szavak más szövegkörnyezetben való alkalmazása |
| 4.4. érdeklődést tanúsítani a szép, gondos, pontos és helyes írás iránt | <ul style="list-style-type: none"> - írásgyakorlatok: másolás, átírás (verses forma, bekezdés, párbeszéd jelölése) - lapon való elhelyezés gyakorlása - az írott munkák értékelése megadott szempontok szerint |

- | |
|--|
| - az iskolai élettel kapcsolatos szövegek szerkesztése (meghívó, üdvözlő, órarend, napirend, eseménynaptár írása stb.) |
|--|

TANULÁSI TARTALMAK (II. OSZT)

1. Olvasási készség fejlesztése

- A könyv: címlap, lap, oldal, számozás, tartalomjegyzék
- Az ábécé kis- és nagybetűi, betűrend
- Szerző, cím, szöveg
- Epikai és lírai szövegek olvasása, a szövegtartalom megértése (az életkori sajátosságoknak megfelelően)
- Szereplők felismerése és csoportosítása
- Szövegek tagolása, egységekre bontása
- A cím és szövegrész kapcsolata (mint a fő gondolat kifejezője)
- A verses forma jellemzői (lírai szövegek): ritmus, verssor, versszak
- A lírai szövegek hangulata, jelentése

2. Kommunikációs képesség fejlesztése

2.1. Szóbeli kommunikáció

- Mindennapi közlés: bemutatkozás, más személy bemutatása, köszönés, tudakozódás, kérdés, kérdés-felelet, hallgató-beszélő, üzenet, mint a kommunikációs folyamat része
 - A párbeszéd
 - Szövegek utánmondása, reprodukálása, mesélés, gyermekjátékok, mondókák, nyelvtörők, találós kérdések
- Szövegek alkotása: mesélés, élménybeszámoló, véleménynyilvánítás
 - A kommunikációs szempontnak megfelelő, helyes mondatok (kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó mondatok)
- Élőlények, dolgok neve
- Cselekvést kifejező szavak
- Magánhangzók, mássalhangzók (hosszú és rövid)

2.2 . Az írott beszéd

Az írásbeli kommunikáció

- A szöveg írott képe (szerző, cím, bekezdések, verses forma, prózai forma)
- Az írott munka elhelyezése a lapon (keltezés, cím, szerző, bekezdések, szóköz betartása, versmásolás)
- Kijelentő, kérdő, felkiáltó, óhajtó, felszólító mondatok, rövid szövegek írása, másolása, tollbamondás utáni írása
- Szavak elválasztása sorvégeken
- Az ábécé kis- és nagybetűi, betűrend
- Rövid és hosszú magánhangzók írása
- Egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű, rövid és hosszú mássalhangzók írása
 - A szóvégi magánhangzók helyes jelölése (-o, -ó, -ö, -ő, -u, -ú, -ü, -ű)
 - A j-ly helyes jelölése
 - A -ból, -ből, -ról, -ről, -tól, -től valamint a -dt, -dj helyes alkalmazása

- Élőlények, dolgok nevét jelentő szavak helyes írása
- Cselekvést jelentő szavak helyes írása
- Írásjelek használata: pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, párbeszéd jele

Nem használjuk a tanév folyamán a szófajok megnevezését.

I-II. OSZTÁLYBAN JAVASOLT TÉMÁK, MŰVELŐDÉSI ANYAG

1. A gyermekek közvetlen és tágabb környezete (én, család, iskola, falu-város, szülőföld, közlekedés, népszokások, ünnepeink, stb.)
2. Pozitív erkölcsi vonások kialakítását szolgáló szövegek (szeretet, barátság, becsületesség, igazság, bátorság, másság elfogadása, tolerancia, stb.)
3. Az évszakok és a velük kapcsolatos tevékenységek
4. Növény- és állatvilág
5. Az ember (egészség, étkezés, öltözködés, foglalkozások, stb.)
6. Az ember és a természet kapcsolata
7. A gyermekek érdeklődésének megfelelő közérthető publicisztikai, egyszerű ismeretterjesztő szövegek tanulmányozása, életkoruknak megfelelő folyóiratok, gyermeklexikonok, ifjúsági kiadványok olvasása
8. Magyar és egyetemes gyermekirodalmi alkotások (mese, vers, verses mese, stb.)
9. Népköltészeti alkotások (népmese, népi gyermekjátékok, mondókák, találós kérdések, nyelvtörők, stb.)

Ajánlások:

Magyar gyermekirodalmi alkotások (Móra Ferenc, Gárdonyi Géza, Tamási Áron, Móricz Zsigmond, Benedek Elek, Weöres Sándor, József Attila, Kányádi Sándor, Zelk Zoltán, Petőfi Sándor, Hervay Gizella, Janikovszky Éva, Nemes Nagy Ágnes, Kovács András Ferenc stb. alkotásai)

Egyetemes gyermekirodalmi alkotások: (Grimm, Andersen, Lev Tolsztoj stb. meséi)

Az alapozó szakasz végére a tanuló tegyen eleget a következő tantervi követelményeknek:

A) Élő szóbeli kommunikáció

- értse a szóbeli felhívás jelentését
- érzékelje a közlés lényeges elemeit, tudjon kérdéseket feltenni, válaszoljon a tanító vagy a társak által feltett kérdésekre
- kezdeményezzen és folytasson párbeszédet spontánul kialakult kis csoportokban
- tudjon beszélni magáról, ismert személyekről és a környezetében zajló tevékenységekről
- meséljen a hallottakról, saját élményeiről, olvasmányairól és ezek szereplőiről
- legyen képes helyes mondatalkotásra
- ejtse helyesen a hangokat, szavakat

- használja a szóbeliség nyújtotta kifejezési lehetőségeket
- értse a szavak jelentését, építse be az aktív szókincsébe
- mutasson érdeklődést az új szavak, kifejezések iránt

B) Írott nyelvhasználat:

- ismerje fel a kis- és nagy nyomtatott és írott betűket
- olvasson helyesen, kifejezően, egyéni ritmusában kis terjedelmű szövegeket
- értse meg a rövid terjedelmű szövegek jelentését (legtöbb 120 szó)
- tudja társítani a szavakat/kifejezéseket az illusztrációkkal
- írja helyesen a betűket, szótagokat, szavakat, mondatokat és szövegeket
- írását tudja megfelelően elhelyezni az oldalon (dátum, cím, bekezdések, párbeszédjel stb.)
- tudjon helyesen írni tollbamondás után (legtöbb 30 szó)
 - a) betűket, szótagokat, szavakat, mondatokat, szöveget
 - b) írásjelek helyes használatával: pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, párbeszéd jele, kettős pont
- mutasson érdeklődést az olvasás és az olvasható esztétikus írás iránt, mely megfelel a helyesírási szabályoknak (mondatkezdés, személynevek, állatnevek, helységnevek, könyvek, folyóiratok címe, szóvégi magánhangzók, a tartalomban megjelölt toldalékok helyes írása)

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ AZ 1-2. OSZTÁLYOS NYANYELVISMERET TANTERVHEZ

Tantárgypedagógiai alapelvek:

- integrált anyanyelvi nevelés – a szóbeli és írásbeli kommunikációs készség, a felfogó és közlőképesség együttes fejlesztése
- életszerűség
- játékoság
- megfelelő motiváció
- az elmélet és a gyakorlat egységének elve
- személyre szabott differenciált fejlesztés
- a teljes személyiség (az önismeret, önbizalom) fejlesztése, pozitív erkölcsi vonások kialakítása
- funkcionális nyelvi ismeretek

A kommunikációs képesség fejlesztése:

1. A kommunikációs nevelés célja:

- a kommunikációs képesség fejlesztése
- a részképességek fejlesztése:
 - néma és hangos olvasás
 - hallás utáni szövegértés
 - párbeszéd, kiscsoportos és nyilvános beszéd
 - íráskészség kialakítása
 - nyelvi viselkedés fejlesztése

2. A kommunikációs nevelés részterületei:

- hallás utáni szövegértés fejlesztése
- írott beszéd alapján a szövegértés fejlesztése
- beszédművelés
- a nyelvhelyességi szabályok elsajátítása
- szókincsbővítés
- a helyesírás fejlesztése
- a szóbeli szövegalkotási képesség fejlesztése
- az írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése
- viselkedéskultúra fejlesztése (pl. beszélő-hallgató szerep, tudakozódás, véleménynyilvánítás stb.)

3. Gyakorlattípusok

a) részképességeket fejlesztő szóbeli gyakorlattípusok

- beszédművelő gyakorlatok
- néma olvasás
- hangos olvasás
- hallás utáni szövegértés
- nyelvművelő gyakorlatok szóban
- szövegmondás
- szerepjátékok
- dramatizálás
- társalgási gyakorlatok (kép/képsorok alapján, véleménynyilvánítás stb.)

b) részképességeket fejleszt. írásbeli gyakorlattípusok

- betűírás, betűkapcsolás
- szavak, mondatok, rövid szöveg másolása, átírása, látó-halló tollbamondás

alapján

- nyelvművelő gyakorlatok írásban
- helyesírási gyakorlatok
- szövegalkotás írásban, kérdések alapján
- szövegalkotás írásban kép/képsorok alapján

**Grupul de lucru pentru revizuirea
Programei de limba și literatura maghiară pentru clasele I-II**

| | | |
|-----|----------------------|---|
| 1. | Nagy Enikő | MECT |
| 2. | Kiss Anna | CCD „Alexandru Gavra” – Arad, jud. Arad |
| 3. | Tomai Gyongyike | Colegiul Național „Bethlen Gábor” Aiud, jud. Alba |
| 4. | Borsos Karoly László | IȘJ Bistrița-Năsăud |
| 5. | Tunyogi Katalin | Școala cu clasele I – VIII „George Coșbuc” Oradea, jud. Bihor |
| 6. | Zahu Valeria | Școala cu clasele I – VIII „Dacia” Oradea, jud. Bihor |
| 7. | Makai Emese | Școala generală nr.10 Brașov, jud. Brașov |
| 8. | Porsche Éva | IȘJ Harghita |
| 9. | Simó Ildikó | Liceul Teoretic „Orbán Balázs” Cristuru Secuiesc, jud. Harghita |
| 10. | Cornea Anna Maria | Grupul Școlar Téglás Gábor Deva, jud. Hunedoara |
| 11. | Major Melinda | Școala cu clasele I-VIII Răscruți, jud. Cluj |
| 12. | Berekméri Mihály | Școala cu clasele I-VIII „Nicolae Colan” Sfântu Gheorghe, jud. Covasna |
| 13. | Kicsi Éva | Liceul Teoretic „Székely Mikó” Sfântu Gheorghe, jud. Covasna |
| 14. | Lakatos Nella | Școala cu clasele I-VIII „Petre Dulfu” Baia Mare, jud. Maramureș |
| 15. | Fejes Réka | IȘJ Mureș |
| 16. | Szakács Aranka | Gimnaziul „Mihai Viteazul” Târgu-Mureș, jud. Mureș |
| 17. | Miclăuș Judit | IȘJ Satu Mare |
| 18. | Márton Gabriella | Școala gimnazială cu predare în limba maghiară „Báthory István” Șimleul Silvaniei, jud. Sălaj |
| 19. | Păștean Erika | Școala cu clasele I-VIII Tormac, jud. Timiș |
| 20. | Tódor Nyárádi Zsuzsa | Școala cu clasele I-VIII „Báthory István” Mediaș, jud. Sibiu |
| 21. | Both Mária Magdolna | IȘJ Brașov |

Comisia Națională de Specialitate pentru limba maghiară- Ciclul primar

| | | |
|---------------------|----------------------|--|
| președinte | Drd. Ambrus Ágnes | ISJ Covasna |
| vicepreședinte | Nagy Enikő | MECT |
| secretar științific | Makai Emese Márta | Școala generală nr.10 Brașov, jud. Brașov |
| Membru | Kiss Anna | CCD „Alexandru Gavra” – Arad, jud. Arad |
| membru | Tomai Gyöngyike | Colegiul Național „Bethlen Gábor” Aiud, jud. Alba |
| membru | Antal Etelka | S08 Dani Gergely Ghimeș |
| membru | Borsos László Károly | ISJ Bistrița-Năsăud |
| membru | Tunyogi Katalin | Școala cu clasele I – VIII „George Coșbuc” Oradea, jud. Bihor |
| membru | Molnár Kovács Emese | Liceul Teoretic Ady Endre |
| membru | Szabó Gábor | ISJ Cluj |
| membru | Lengyel László | ISJ Covasna |
| membru | Porsche Éva | ISJ Harghita |
| membru | Cornea Anna Maria | Grupul Școlar Téglás Gábor Deva, jud. Hunedoara |
| membru | Lakatos Nella | Școala cu clasele I-VIII „Petre Dulfu” Baia Mare, jud. Maramureș |
| membru | Fejes Réka | ISJ Mureș |
| membru | Miclaus Judit | ISJ Satu-Mare |
| membru | Márkus László | ISJ Sălaj |
| membru | Tódor Nyárádi Zsuzsa | Școala cu clasele I-VIII „Báthory István” Mediaș, jud. Sibiu |
| membru | Păștean Erika | Școala cu clasele I-VIII Tormac, jud. Timiș |

